

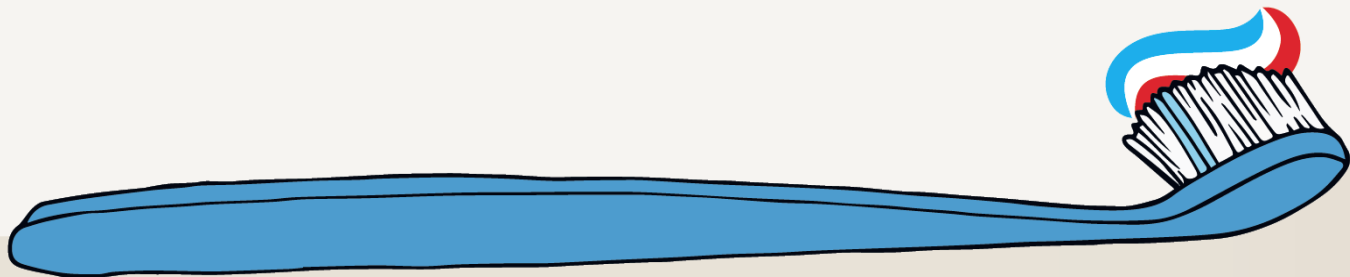
De Mond niet Vergeten!

Samen werken aan een
gezonde en frisse mond
bij kwetsbare ouderen!

De **M**ond
niet **V**ergeten!

Groepsles thuiszorg

Programma

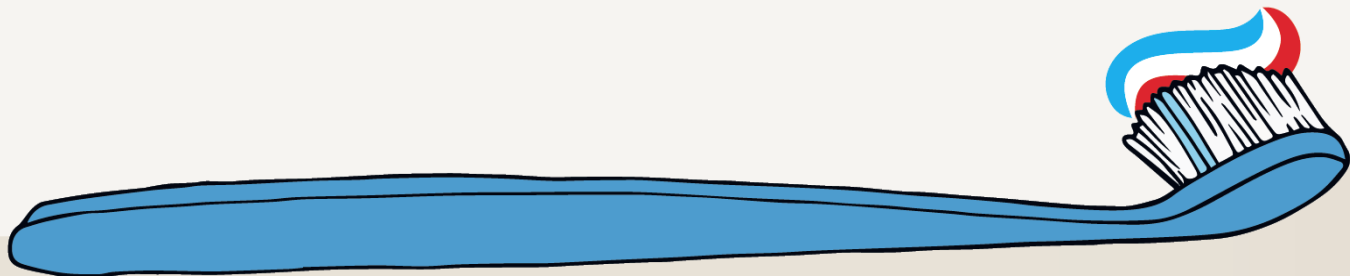
- Kennisquiz (45 minuten)
- Praktijkervaringen (15 minuten)
- Vragen en oefenen (30 minuten)

Kennisquiz

Soms zijn meerdere antwoorden mogelijk.

Vraag 1

Wanneer verwijst je een cliënt naar de tandarts?

Als het laatste bezoek aan de mondzorgpraktijk langer geleden is dan:

- A. 6 maanden, bij natuurlijke tanden en/of kiezen
- B. 6 maanden, bij een volledig kunstgebit
- C. 4 maanden, bij implantaten

Antwoord 1: A

Je verwijst een cliënt naar de tandarts als het laatste bezoek aan de mondzorgpraktijk langer geleden is dan:

- ≈ 6 maanden bij natuurlijke tanden en/of kiezen
- ≈ 6 maanden als iemand implantaten heeft
- ≈ 1 jaar bij een gebitsprothese
- ≈ EN: Als er problemen in de mond zijn

Vraag 2

Welke stelling is juist?

- A. Je moet 1x per dag tandenpoetsen
- B. Je moet 2x per dag tandenpoetsen
- C. Bij ouderen is een paar keer per week goed poetsen voldoende
- D. Je moet één keer per week tussen de tanden en kiezen ragen

Antwoord 2: B

Hoe vaak en wanneer poetsen?

- ≈ Poetsen doe je 2x per dag, na het ontbijt en voor het slapen gaan
Maar, als bij cliënten op deze tijden de rust ontbreekt, kies dan voor 2 passende andere momenten
- ≈ 1 x per dag ragen

Vraag 3

Waarom is mondverzorging voor ouderen extra belangrijk?

- A. Omdat hun mondgezondheid extra kwetsbaar is
- B. Omdat hun algehele gezondheid extra kwetsbaar is
- C. Omdat ze anders slecht gaan eten

Antwoord 3: A, B, C

Omdat zowel de algemene gezondheid als de mondgezondheid extra kwetsbaar zijn. Problemen met kauwen kunnen leiden tot minder eten.

Als ouderen niet goed poetsen dan kunnen de volgende problemen ontstaan

- ≈ Kauwproblemen → ondervoeding
- ≈ Pijn. Vooral mensen met dementie zijn zich daarvan soms niet bewust en uiten dit in onrust.
- ≈ Risico op longontsteking en hart- en vaatziekten, doordat bacteriën uit de mond zich in de longen nestelen of zich via de bloedbaan verspreiden.
- ≈ Onfrisse adem en onaantrekkelijk uiterlijk.
Dat is niet goed voor het zelfvertrouwen en het sociaal contact.
- ≈ Bovendien is kauwen belangrijk voor het geheugen en denkvermogen.

Vraag 4

Wanneer vraag je thuiszorg aan voor hulp bij de mondverzorging?

- A. Als de cliënt uitsluitend op verzoek poetst, en er geen mantelzorgers is die dat goed in de gaten kan houden.
- B. Als de cliënt niet goed poetst, en er geen mantelzorgers is die kan helpen met de mondverzorging.
- C. Als de cliënt de mond niet goed kan spoelen (bij tandeloze mond), en er geen mantelzorgers is die kan helpen met de mondverzorging.

Antwoord 4: A, B, C

Je vraagt thuiszorg voor hulp bij mondverzorging aan als:

- ≈ cliënt niet op eigen initiatief 's ochtends en voor het slapen gaan goed poetst
- ≈ cliënt niet goed kan spoelen (bij tandeloze mond)
- ≈ én er geen mantelzorger is die goed kan helpen bij de mondverzorging (zoals beschreven in het Poetsboek)

Vraag 5

Om een kwetsbare oudere cliënt te stimuleren tot mondverzorging, kan je het beste:

- A. Een instructiekaart uit het Poetsboek naast de spiegel hangen
- B. Laten zien wat er gebeurt als je slecht poetst, bijvoorbeeld met plaatjes van rotte tanden en schimmels.
- C. Je eigen tanden/kiezen poetsen

Antwoord 5: C

- ≈ Schrikbeelden helpen in de regel niet
- ≈ Een plaatje over 'hoe het moet', stimuleert ook niet.
- ≈ Een ontspannen en positieve sfeer helpt wél. Zelf tandenpoetsen (als voorbeeld) kan daarbij helpen.

Vraag 6

Een cliënt wil zelf poetsen en zegt dat ook goed te kunnen, maar jij weet dat hij het niet goed doet. Wat doe je?

- A. Je neemt de mondverzorging over.
- B. Je vraagt of je de moeilijke plekje's na mag poetsen.
- C. Je respecteert de visie van de cliënt en laat het voor wat het is.

Antwoord 6: B

➤ Niet onnodig overnemen, maar respectvolle ondersteuning bieden waar dat nodig is. Dit helpt vaardigheden en zelfvertrouwen zo lang mogelijk te behouden.

Vraag 7

Als je iemand helpt bij de dagelijkse mondverzorging, is het belangrijk ..

- A. om van begin af aan de juiste technische instructies te volgen
- B. om direct te beginnen met twee maal daags poetsen
- C. om complimenten te geven

Antwoord 7: C

Een goede ervaring bouw je makkelijk uit.

Een vervelende ervaring blijft lang hangen.

Het belangrijkste is dus om te bevorderen dat de hulp plezierig verloopt:

- ≈ Zorg voor rust
- ≈ Maak contact
- ≈ Vertel wat je gaat doen, ook tussendoor
- ≈ Gebruik korte zinnen
- ≈ Geef complimenten
- ≈ Bouw zo nodig rustmomenten in
- ≈ En bouw de hulp zo nodig langzamerhand uit

Vraag 8

Als je de mondverzorging van een cliënt overneemt, kies je voor de volgende houding:

- A. Schuin naast/achter iemand staan, het hoofd met je vrije arm ondersteunen.
- B. Vóór iemand zitten
- C. Dat verschilt per cliënt

Antwoord 8: C

Dat verschilt per cliënt.

Elke positie heeft voor- en nadelen:

Schuin/achter cliënt staan:

Voordeel: ondersteunen van het hoofd helpt het hoofd stil te houden, de mondspieren te ontspannen en kokhalzen te voorkomen.

Nadelen: 1) geen oogcontact 2) lukt vaak moeilijk bij een rolstoel

Zittend voor de cliënt:

Voordeel: oogcontact.

Let wel op dat de nek van de cliënt ondersteund wordt.

Vraag 9

Een cliënt klaagt regelmatig over een droge mond.

Wat adviseer je?

- A. Afspraak maken met de tandarts of huisarts
- B. Zuigen op suikervrije snoepjes, tenzij een cliënt slikproblemen heeft
- C. Regelmatig fruit eten, tenzij een cliënt slikproblemen heeft

Antwoord 9: B

- Zuigen en lichtzure smaken bevorderen op een natuurlijke manier de speekselvorming. Kies suikervrije producten, want voortdurende suikershots zijn slecht voor het natuurlijke gebit.
- Als dit niet werkt, kunnen medicinale hulpmiddelen worden overwogen zoals bevochtigingsgels en kunstspeeksel.
Verwijs de cliënt hiervoor naar de huisarts, tandarts of mondhygiënist.

Vraag 10

Hoe verzorg je een gebitsprothese?

- A. Prothese afspoelen, 's nachts droog in een gebittenbakje bewaren
- B. Prothese poetsen met een protheseborstel en tandpasta, 's nachts droog in een gebittenbakje bewaren
- C. Prothese poetsen met een protheseborstel en zeep, 's nachts droog in een gebittenbakje bewaren

Antwoord 10: C

Hoe verzorg je een gebitsprothese?

- Met een protheseborstel en vloeibare zeep
- Prothese voor de nacht droog wegleggen in een gebittenbakje

En verder:

- Boven water of handdoek poetsen.
- Met de puntborstel van de protheseborstel poets je de smalle binnenkant, met de grote borstel de rest.
- Mond 2 x per dag reinigen met zachte tandenborstel of vochtige gazen.

Vraag 11

Hoe poets je als een cliënt natuurlijke tanden en/of kiezen heeft?

- A. Binnenkant, buitenkant en bovenkant van tanden en kiezen
- B. Boven- en ondergebit: volgorde maakt niet uit
- C. Met de tandenborstel schuin op het tandvlees

Antwoord 11: A, C

Hoe poets je als een cliënt natuurlijke tanden en/of kiezen heeft?

- ≈ Binnen- , buiten- , bovenkant (3 B's) van tanden en kiezen
- ≈ Bovengebit en ondergebit, kies een vaste volgorde om niets te vergeten
- ≈ Tandeborstel schuin op de overgang van het tandvlees naar de tand of kies plaatsen

EN:

- ≈ Kies een tandeborstel met kleine kop en zachte haren
- ≈ 1x per dag ragen

Een elektrische tandeborstel poetst het best, maar wordt door mensen met dementie vaak niet goed verdragen, als zij dit niet gewend zijn.

Vraag 12

Welke stelling is juist?

- A. Bij natuurlijke tanden en kiezen moet je vóór en ná het poetsen de mond spoelen
- B. Een tandenborstel moet je 1 x per 3 maanden vervangen
- C. In implantaten kunnen net als in tanden en kiezen ook gaatjes ontstaan

Antwoord 12: B

- ≈ Tandborstel vervangen als de haartjes uit elkaar staan, gemiddeld is dat 1 x per 3 maanden.
- ≈ Voor het poetsen spoel je eerst de mond om etensresten te verwijderen.
- ≈ Na het poetsen van het natuurlijke gebit niet spoelen, omdat je dan de fluoride weg spoelt. Alleen de tandpasta uitspugen.
- ≈ In implantaten kan geen cariës (tandbederf) ontstaan, maar het tandvlees rondom de implantaten kan wel ontstoken raken.

Vraag 13

Welk antwoord is goed?

Het reinigen van de tong..

- A. is van belang bij een slechte adem
- B. is van belang bij tandsteenvorming
- C. is pijnlijk

Antwoord 13: A

- ≈ Als iemand aanslag op de tong heeft (wit, geel, of bruin), dan geeft dat een slechte adem.
- ≈ Tongbeslag heeft geen effect op de tanden en kiezen
- ≈ Het verwijderen van tongbeslag is niet pijnlijk.

En:

De tong reinig je met een tongschraper. Als dat niet lukt, gebruik je een gaasje.

Vraag 14

☞ Welke stelling over mondverzorgingsproducten is niet juist?

- A. Een driekopstandenborstel kan handig zijn als een cliënt op de tandenborstel bijt.
- B. Een dentaswab puft water en lucht tussen de tanden en kiezen
- C. Bij ouderen reinigen tandenstokers minder goed dan ragers
- D. Een ergotherapeut kan de greep van een tandenborstel aanpassen.

Antwoord 14: B

- Een dentaswab is een sponsje op een stokje, waarmee u etensresten kunt verwijderen als tandenpoetsen niet meer mogelijk is.
- Een airfloss puft water en lucht tussen de tanden en kiezen, zodat voedselresten en een deel van de tandplak wegspoelen

En verder:

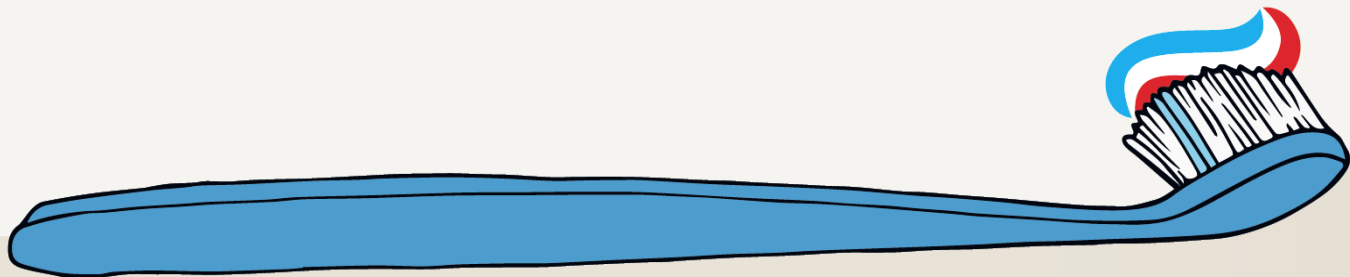
- Een driekops-tandenborstel kan inderdaad handig zijn als een cliënt op de tandenborstel bijt. Anders lukt het niet om de binnenkant van de tanden/kiezen te poetsen.
- Een tandenstoker werkt bij ouderen minder goed dan een rager, omdat de tussenruimtes vaak groter zijn.

Welk team heeft gewonnen?

Praktijkervaringen

Wat ging er in de praktijk goed
en wat was lastig?

